

Diarienummer: 14KS/0098

m.registrator@regeringskansliet.se

malin.gunnarsson@regeringskansliet.se

Datum: 2014-03-11

Lars Fladvad, utvecklingschef

Yttrande över Havs- och vattenmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag om enskilda avlopp – styrmedel för att nå en hållbar åtgärdstakt

Värmdö kommun lämnar med anledning av remissen av rubricerade promemoria följande synpunkter:

Författningsförslag

Värmdö kommun är positiv till att samma begrepp används i regler och råd. Det är viktigt att uppmärksamma att små avlopp varierar mycket. Tillsynsmyndigheten bör kunna välja fokus beroende på lokal problembild när det gäller rening av hushållsspillvatten, svartvatten och latrin.

Värmdö kommun föreslår att man i föreskrifter, råd och handböcker tydligt särskiljer bad-, disk- och tvättvatten, WC-vatten samt latrin. Om kravet på ett bra kustvatten ska kunna nås måste utgångspunkten vara att komma till rätta med huvudproblemet – fekalier och urin. Det är där som så gott som all näring och alla smittämnen finns.

Som det nu är ställer samhället krav på nya infiltrationsanläggningar för ett i det närmaste harmlöst BDT-vatten och accepterar lokalt omhändertagande av latrin, kompostering etc. Omhändertagande som leder till att fosfor och kväve urlakas ur tunna och redan mättade jordlager till sjöar, vattendrag och kustvatten.

Ett FoU-projekt som kommunen bedriver i samverkan med stiftelsen Baltic Sea 2020 visar att fosfor och kväve inte kan tas om hand lokalt i till exempel kustnära områden. Lösningar där WC-vatten eller latrin från TC förs bort och renas i kommunala avloppsreningsverk måste utvecklas. Bad-, disk- och tvättvattnet kan däremot med moderna metoder renas och återföras till grundvattnet.

Utredningen belyser inte att latrin i slutna tank eller tunna och slam är avfall och inte avlopp. Avfall som det många gånger saknas enkla lösningar att hantera lokalt av bland annat arbetsmiljöskäl. Värmdö kommun anser att regler om omhändertagande och rening från små anläggningar bör samordnas i ett regelverk.

Värmdö kommun föreslår att begreppet små anläggningar enbart används för anläggningar med upp till 25 personekvivalenter, pe. För anläggningar mellan 26 och 200 pe ställs krav på helt andra lösningar och tillsyn än den som gäller för enskilda avlopp till hushåll.

Värmdö kommun är tveksam till ett system med reduktionskrav som är svåra att mäta, men delar Havs- och vattenmyndighetens uppfattning att reduktionskraven ska vara ekonomiskt motiverade. Värmdö kommun anser det praktiskt att i tillsyn och prövning utgå från en geografisk indelning av områden med olika känslighet och därmed krav på skyddsnivå. Det är också bra att gamla anläggningar kan dömas ut utan tillsyn. Rent praktiskt är det dock bra om kravet på ny anläggning kan införas successiv för att minimera risken för att tillsynsmyndigheten om 7 eller 10 år måste ta ställning till tusentals ansökningar samtidigt.

Det är tveksamt om kommunen kommer att klara sin plan om man tvingas till särskilda utredningar i varje enskilt fall av om en anläggning ska klara grundläggande, förhöjd eller extra hög skyddsnivå från både miljö och hälsosynpunkt. Nuvarande system där större områden klassas som känsliga är betydligt mera realistiskt som utgångspunkt för prövning.

Ny utredning

Värmdö kommun är positiv till att en särskild utredning tillsätts för att analysera skatte- och avgiftsfrågor samt prövningsförfarandet. En ny utredning är nödvändig för att Havs- och vattenmyndighetens rapport saknar fokusering på huvudproblemet, latrin, och helt förbiser de praktiska problem som lär drabba kommunerna om ett skatte- eller avgifts-system införs. Den samhällsekonomiska bedömning som görs saknar enligt kommunen praktisk relevans.

Ett system med statlig skatt eller avgift samt avgifter till kommunen för prövning, tillsyn och slamtömning kommer att bli otydligt, svårt att förklara och inte minst uppfattas som en straffbeskattning snarare än ett incitament att investera i sin avloppsanläggning. För att rättvist kunna bedöma avloppsanläggningars funktion krävs analyser av varje enskild anläggnings funktion och platsens geohydrologiska förutsättningar. Eftersom uppgifterna är unika och inte finns dokumenterade finns risk för ett betydande merarbete för att på ett korrekt sätt kunna ta ut förslaget till statlig avgift eller skatt. Ett merarbete som inte bör drabba kommunerna, som har nog med utmaningar i tillsynen.

Förslaget att införa samordnade och entydiga regler för prövning av tillstånd och anmälan är bra. Det underlättar för kommunerna som ska medverka till en enhetlig och samordnad prövning av bygglov och VA-anläggningar.

Effektivare prövning och tillsyn

Värmdö kommun bedriver sen tio år en systematisk inventering av enskilda avlopp i en nivå som staten förespråkar, 1-2 procent av anläggningarna kontrolleras per år. Omkring 4 000 av kommunens totalt cirka 14 000 enskilda avlopp har kontrollerats. För att klara kravet på inventering av alla anläggningar till 2020 måste kommunen inventera ytterligare cirka 8 000 anläggningar. Det innebär att tillsynen i princip behöver tredubblas. För att lyckas genomföra denna målsättning måste kommunen fokusera på rätt objekt och undvika att ambitionshöjningar som hänger samman med önskemål från staten om mer inrapportering för att regelverket utvecklas och kraven skärps.

Värmdö kommun är positiv till att en mera strukturerad tillsyn utvecklas i samråd mellan staten och kommunerna. En tillsyn som möjliggör att fler uppgifter kan klaras av i fält på ett sätt motsvarande det man tillämpar inom livsmedelskontrollen. Systemet bör innehålla strukturerade former för uppföljning och inrapportering till länsstyrelse och centrala myndigheter som innebär att extra insatser från kommunerna undviks.

För att underlätta tillsyn och prövning bör staten satsa mer på utvärdering av olika anläggningars prestanda genom certifiering och CE-märkning. Det är viktigt att kommunerna för sin myndighetsutövning får full tillgång till testresultat av olika anläggningar för att kunna bedöma dess lämplighet lokalt.

Fokusering och prioritering

Utsläppen från små avlopp är fortsatt stora och kräver betydande kommunala insatser för att få till stånd en uppgradering. Detta fast önskemål om att höja standarden blir allt vanligare. Kommunerna bör ges möjlighet att med stöd av VA-planering eller översiktsplanering styra sina insatser till områden där åtgärder är nödvändiga för att komma till rätta med miljö- och hälsoproblem. Främst anläggningar med WC till infiltration eller markbädd kräver ökad uppsikt och bör i framtiden undvikas i känsliga områden.

Erfarenheter från samverkan med Baltic Sea 2020 visar att det behövs mer kunskap om effekterna av olika typer av små avloppsanläggningar. Med utgångspunkt från ny kunskap bör attraktiva och praktiska lösningar utvecklas för hur BDT-vatten respektive WC-vatten och latrin kan tas om hand på ett modernt, effektivt och ur arbetsmiljösynvinkel acceptabelt sätt. Främst gäller det att finna lösningar på hur fekalier och urin tas om hand så att näringen återvinns. Utredningens resonemang om kretslopp och sanktioner är enligt Värmdö kommun tveksamma när till exempel endast 25 procent av näringen som återvinns i avloppsslam återförs till jordbruket.

Värmdö kommun förespråkar en nationell folkbildning, typgodkännande av anläggningar samt certifiering av entreprenörer för att underlätta för fastighetsägare att göra rätt.

VÄRMDÖ KOMMUN

Monica Pettersson
Kommunstyrelsens ordförande

Stellan Folkesson
Kommundirektör

